

Sajtóhelyreigazítási eljárás

Szerző: PRIBULA László

Rovat: Polgári eljárásjog

Rovatszerkesztő: HARSÁGI Viktória

Lezárás dátuma: 2022.08.11

Idézési javaslat: PRIBULA László: „Sajtóhelyreigazítási eljárás” in JAKAB András – KÖNCZÖL Miklós – MENYHÁRD Attila – SULYOK Gábor (szerk.): Internetes Jogtudományi Enciklopédia (Polgári eljárásjog rovat, rovatszerkesztő: HARSÁGI Viktória) <http://ijoten.hu/szocikk/sajtohelyreigazitasi-eljaras> (2023). Konkrét szöveghelyre való hivatkozáshoz javasoljuk a szövegbeli bekezdésszámok használatát, pl. [8] vagy [12]–[18].

A sajtóhelyreigazítás a polgári jog egy különleges személyiségvédelmi eszköze. A lényege, hogy az a személy, akiről valamely médiatartalomban valótlan (megalapozatlan) tény jelenik meg, igényt tarthat a közlések valótlanosságát és esetlegesen ezzel szemben a való tényeket tartalmazó helyreigazító közlemény közzétételére. Amennyiben a helyreigazításra köteles sajtószerv a kérését nem teljesíti, az érintett személy egy különleges, rendkívül gyors elbírálást lehetővé tevő polgári peres eljárásban szerezhet érvényt a követelésének. A sajtóhelyreigazítás célja a nem bizonyított valódiságú közlemények rövid időn belüli korrigálása. Ezen felül felmerülő más kérdésekre – mint például okozott-e jelentős érdeksérelmet az érintettnek a sajtóközlemény, ki a felelős a valótlan közlés megjelenéséért, mindent megtett-e az újságíró a közölt adatok helyességének ellenőrzése végett – már nem a sajtóhelyreigazítási eljárás hivatott választ adni.

Tartalomjegyzék

- 1. A sajtóhelyreigazítás fogalma, lényege**
- 2. A sajtóhelyreigazítás szabályozási rendszere**
- 3. A sajtóhelyreigazítási jogviszony elemei**
 - 3.1. A sajtóközlemény
 - 3.2. A jogosult
 - 3.3. A kötelezett
 - 3.4. A helyreigazításra alapot adó magatartások
 - 3.5. Kivételek a helyreigazítási kötelezettség alól
- 4. A sajtóhelyreigazítási per**
 - 4.1. Egyes személyiségi jogi perek
 - 4.2. A pert megelőző kötelező eljárás
 - 4.3. A keresetlevél
 - 4.4. Az időszerűség a sajtóhelyreigazítási perben
 - 4.5. A perfelvétel szabályai
 - 4.6. Az érdemi tárgyalás és a bizonyítás szabályai
 - 4.7. Ítélet a sajtóhelyreigazítási perben
 - 4.8. Perorvoslatok

1. A sajtóhelyreigazítás fogalma, lényege

[1] A sajtóhelyreigazítás a polgári jog különleges, a nyilvánosság előtt okozott jogsérelmek hatékony orvoslására képes ->[személyiségvédelmi](#) eszköze. Ha valakiről egy médiatartalomban – azaz médiaszolgáltatás során, valamint sajtótermék által kínált tartalomban – olyan tényről állítanak, híresztelnek, amelynek valósága nem megalapozott vagy való tényről hamis színben tüntetnek fel, rövid határidőben igényt terjeszthet elő arra, hogy olyan helyreigazító közlemény jelenjen meg, amelyből kitűnik, hogy a sérelmezett közlés mely tényállítását megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ezzel szemben melyek a való tények. Amennyiben pedig a sajtószerv a helyreigazításra vonatkozó kötelezettségének nem tesz eleget, az érintett személy egy, csak szűk körű bizonyítást lehetővé tevő, soron kívüli polgári peres eljárásban szerezhethet érvényt a helyreigazítás iránti követelésének.

[2] A sajtóhelyreigazítás egyik legfőbb jellemzője az időszerűség. A valótlant tartalmazó sajtóközlemény által okozott sérelem minimális kompenzációjához fűződő méltányolható igény a valótlant tartalmazó közlésnek megfelelő helyreigazítása. A jogintézmény akkor töltheti be funkcióját, ha a sajtóbeli megjelenéssel okozott jogsérellemmel szemben rövid időn belül jogvédelmet biztosít.^[1]

[3] A sajtóhelyreigazítási perekben eljáró bíróságoknak gyakran tágabb körű társadalomtudományi, néhol természettudományos ismeretek alkalmazására is szükségük van. Nem rekeszthetik ki azokat a szempontokat, amelyek a közlemény megjelenéséhez vezettek, a közlemény tartalmát a maga összességében, nem csupán, sőt nem elsősorban jogszabályi kontextusban, hanem a befogadók szemszögéből kell vizsgálniuk, nem tekinthetnek el a komplex hatásvizsgálattól. A jogviták eldöntése tehát összetett jogi, szociológiai, nyelvtani, speciális szakmai ismeretek széles körű alkalmazását is igényli.^[2]

2. A sajtóhelyreigazítás szabályozási rendszere

[4] A hatályos jog a sajtóhelyreigazítás előírásait több jogszabályban rendezi.

[5] A sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló [2010. évi CIV. törvény \(Smtv.\) 12. §-a](#) határozza meg a sajtóhelyreigazítás alapvető szabályait: a sajtóhelyreigazítás jogosultját, a jogsértés helyét, az egyes jogsértő magatartásokat, a pert megelőző helyreigazítási kérelem teljesítésének határidejét és a közlendő helyreigazítás követelményeit.

[6] A sajtóhelyreigazítás egyes anyagi jogi szabályait és részletes eljárásjogi szabályait (a sajtóhelyreigazítás kötelezettje, előzetes helyreigazítási kérelem időbeli és tartalmi feltételei, a helyreigazítás közzétételének határideje és módja, a bírósághoz fordulás határideje, a polgári per eljárási szabályai), az egyes jogrendszerek megoldásait összehasonlítva egyedülálló módon, de a magyar perjogi hagyományokat követve, a polgári perrendtartásról szóló [2016. évi CXXX. törvény \(Pp.\) 495–501. §-ai](#) szabályozzák.

[7] A speciális anyagi jogi és eljárásjogi szabályozás, a szabályozott terület jellegzetességei miatt, igen nagy mértékben igényli a bírói gyakorlat jogfejlesztő értelmezését. A Kúria jogelődje, a Legfelsőbb Bíróság számos iránymutatása foglalkozott a sajtóhelyreigazítással. Mindezek közül kiemelkedik a [PK 12. számú állásfoglalás](#) a sajtóhelyreigazítás érvényesülési köréről és az elbírálásnál irányadó szempontokról, a [PK 13. számú állásfoglalás](#) a sajtóhelyreigazítási per indításának feltételeiről, a [PK 14. számú állásfoglalás](#) a sajtóhelyreigazítási perben való bizonyításról és a [PK 15. számú kollégiumi állásfoglalás](#) a helyreigazító közlemény tartalmának megállapításáról. Az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak a Pp. hatálybalépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló [1/2017. Polgári jogegységi határozat](#) valamennyi, a sajtóhelyreigazítás szempontjából irányadó kollégiumi

állásfoglalást a Pp. alkalmazása körében továbbra is irányadónak tekintette.

3. A sajtóhelyreigazítási jogviszony elemei

3.1. A sajtóközlemény

[8] A jogvita alapja a sajtótermékben megjelent közlemény. Nincs jelentősége annak, hogy a közleménynek mi a műfaja, annak sem, hogy akár jellegénél fogva általában tényszerű megállapításokat szokott-e közölni. A sérelmet szenvedett félnek műfajtól függetlenül bármilyen olyan közleményben megjelent tényállítás korrigálására lehetőséget kell adni, amelyet a sajtószerv jelentetett meg. Mindez akkor is igaz, ha az adott közlemény tartalmának meghatározására a sajtószervnek alapvetően nincs ráhatása (olvasói levél, fizetett hirdetés, hozzászólás a fórumban), mivel a közzététel megalapozza a felelősségét.^[3]

[9] Mindezzel együtt – mint ahogy arra a [PK 12. számú állásfoglalás](#) rámutat – a sajtóközleményt a maga egészében kell vizsgálni, a kifogásolt közléseket, kifejezéseket nem formális megjelenésük, hanem valóságos tartalmuk szerint kell figyelembe venni. Annak a meghatározása szempontjából, hogy az adott kijelentés az érintettre vonatkozó tényállításnak vagy véleménynek tekinthető-e, már elkerülhetetlen az egész közlemény összefüggő, koherens értelmezése, és ezen okból már kiemelkedő jelentősége lehet a közlemény műfaji sajátosságainak.

3.2. A jogosult

[10] A sajtóhelyreigazításra az érintett jogosult. Az érintett fogalmát a törvényi rendelkezések nem határozzák meg: ezt a bírói gyakorlat töltötte ki tartalommal. A [PK 13. számú állásfoglalás](#) I. pontja szerint sajtóhelyreigazítást az kérhet, akinek a személyére a sajtóközlemény – nevének megjelölésével vagy egyéb módon – utal, vagy akinek a személye a sajtóközlemény tartalmából felismerhető. A sajtóhelyreigazítási pereket előterjesztő fél érintettsége a keresetösségi jogot megalapozó anyagi jogi kérdés, tehát arról érdemben, az ítéletben kell határozni. A sajtóhelyreigazítási kérelemből ki kell tűnnie, hogy az kitől származik, ki és milyen minőségben igényel helyreigazítást. Egyszerűbb a megítélés abban az esetben, ha a közlés megnevezi a sérelmet szenvedett felet; de önmagában az a körülmény, hogy az igényt előterjesztő fél név szerint nincs a közleményben meghatározva, nem zárja ki a helyreigazítás teljesítésének a kötelezettségét, elégséges, ha az érintettsége a cikk egész, összefüggő tartalmából megállapítható. Az érintettséghez nem elégséges annak szubjektív érzete, ahhoz az szükséges, hogy a személy beazonosítására alkalmas jellemzők leírásával a közlés befogadói számára egyértelműen felismerhető legyen.

[11] Az igényt érvényesítő részéről az adott közlés tekintetében személyes érintettségre van szükség. Bár a sajtóhelyreigazítás nem korlátozódik a magánszemélyek védelmére, a jogi személyt érintő sajtóközlemény vonatkozásában a jogi személy képviselője mint magánszemély – érintettség és közvetlen jogi érdekelttség hiányában – a saját nevében még akkor sem terjeszthet elő eredményesen helyreigazítási kérelmet, ha a keresetlevélben feltüntetett képviselői minőségét.^[4]

[12] A sajtóhelyreigazítási igény személyes érvényesíthetőségéből következően az érintett személyében jogutódlás nem következhet be. A sajtóközlemény megalapozatlan közlésére alapított, jogutód által benyújtott kereset esetén azt kell vizsgálni, hogy az adott kijelentések vonatkozhatnak-e magára a jogutódra, tekintettel arra, hogy a helyreigazítási igényt csak személyesen lehet érvényesíteni, jogutódlásnak ebben a részben nincs helye. A sajtóhelyreigazítási perben ezért a jogutód nem léphet fel helyreigazítási kérelemmel a jogelőd személyét érintő valótlán tényállítások miatt, ha a közlések a saját személyét nem érintik.^[5]

[13] Gyakori a sajtóhelyreigazítási perekben az a téves alperesi védekezés, hogy amennyiben az érintett közéleti szereplő, úgy fokozottabb tűrés kötelezettsége miatt vele szemben a tényállítások valótlanságát is eltérően kell értékelni. A közéleti szereplőnek a tevékenységét minősítő

értékítéssel, bírálattal szemben valóban fokozott tūrésı kötelezettsége van, de ez a fokozott tūrésı kötelezettség csak az értékítélet, a tevékenység minősítésében jelentkező következtetés vonatkozásában áll fenn, a valótlan tényállításokat a közéleti szereplő sem köteles tūrni.^[6]

3.3. A kötelezett

[14] A sajtóhelyreigazításra a sajtószerv kötelezett. A sajtószerv fogalmát a [Pp. 495. § \(1\) bekezdésének](#) és az [Smtv.12. § \(2\) bekezdésének](#), valamint az [1. §-a](#) fogalom meghatározó rendelkezéseinek az összevetésével lehet megállapítani. Ezek értelmében, amennyiben a sérelmezett közlés megjelenésének a helye időszi lap, internetes lap, illetve hírportál, akkor a sajtószerv a sajtó szerkesztősége; ha lineáris vagy lekérhető médiaszolgáltatás, akkor a sajtószerv a médiaszolgáltató, míg ha hírügynökség által közvetített tartalom, akkor a sajtószerv a hírügynökség. Sajtóhelyreigazítási perben a médiatartalom típusa dönti el, hogy a jogszabályban meghatározott kötelezettek közül kitől kérhető kizárólagosan a helyreigazítás, illetve kivel szemben kell a pert kezdeményezni. Az igénylőnek, illetve a felperesnek e körben nincs választási lehetősége.^[7] A sajtószerv kiadója nem minősül a sajtóhelyreigazítási perben a helyreigazítás iránt perelhető sajtószervnek.^[8]

[15] Míg a [Pp. 33. §-ának](#) általános szabálya szerint fél az lehet, akit a polgári jog szabályai szerint jogok illethetnek és kötelezettségek terhelhetnek, addig a perben a sajtószerv félként jár el akkor is, ha egyébként nincs perbeli jogképessége. Ez a rendelkezés a jogi személyiséggel nem rendelkező sajtótermék szerkesztőségére irányadó, mivel a médiaszolgáltató és a hírügynökség jogi személy.

[16] A jogalkalmazás egyértelműen állást foglalt abban, hogy az internetes blogok és közösségi oldalak által megjelentetett tartalom magánközleménynek minősül, szerkesztői felelőség hiányában a sajtótermékkel szembeni hiteles tájékoztatás követelménye a speciális helyreigazításra irányuló perben nem érvényesíthető, ebből következően a blogban megjelent közlemény esetleges valótlan tényállításai nem alapozhatnak meg sajtóhelyreigazítási kötelezettséget.^[9]

[17] Nem terjeszthető elő eredményesen a sajtóhelyreigazításra irányuló kérelem olyan kiadványt érintően, amely a jogszabályi előírások folytán nem minősül sajtóterméknek. Az ellenkező értelmezés ahhoz a nyilvánvalóan nem támogatható helyzethez vezetne, hogy maga a bíróság az elrendelt helyreigazítással a per alperesét jogellenes magatartásra – a termék tiltott terjesztésére – kötelezné.^[10]

3.4. A helyreigazításra alapot adó magatartások

[18] Sajtóhelyreigazításra jogosultságot ad, ha valakiről a médiatartalomban valótlan tény állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel. A három tilalmazott magatartás bármelyike megalapozza a helyreigazítás iránti igényt, nem feltétel azonban, hogy a sérelmezett közlés az érintettre nézve sérelmes legyen. Petrik Ferenc hívja fel a figyelmet arra, hogy az érintett maga jogosult eldönteni, hogy az őt érintő közlés valótlansága esetén reá nézve sérelmes-e; a bíróságnak nincs arra jogosultsága, hogy kétségbe vonja a személyre vonatkozó valótlan tartalmú állítások korrigálásának a törvényes érdekét.^[11]

[19] A valótlan tény állítása a valóság meghatározott mozzanatára – így megtörtént eseményekre, létező adatokra, fennálló élethelyzetre – tett határozott, saját tudomásként tett közlés.

[20] A sajtóhelyreigazítási per különleges jogvédelmi eszköze csak a megalapozatlan tények helyreigazítása céljából vehető igénybe, nincs azonban mód a sajtóban megjelenő vélemények ilyen úton történő korrigálására. A jogszabályi rendelkezésekből egyértelműen következő igényérvényesítési korlátot kifejezetten hangsúlyozza a [PK 12. számú állásfoglalás](#) III. pontja, amely szerint véleménynyilvánítás, értékelés, bírálat, valamint a társadalmi, politikai, tudományos és művészeti vita önmagában nem lehet sajtóhelyreigazítás alapja (->a [véleménynyilvánítás](#)

szabadsága). A sajtót csak a megalapozatlan tények közlése esetén terheli helyreigazítási kötelezettség; azonban a sajtóban megjelenő vélemények – különösen, ha azok indokolatlanul túlzóak, bántóak, megalázóak – is sérthetik az érintett emberi méltósághoz, becsülethez, jóhírnévhez fűződő személyiségi jogát, ezeknek az igényeknek az érvényesítése azonban az általános személyiségi jogi perben történhet, és nem lehet a sajtóhelyreigazítási per tárgya.

[21] A tény és a vélemény megkülönböztetése a bírói gyakorlat egyik különös jelentőségű kérdése. A két fogalom jellemző elhatárolása szerint a tény a való világ része, annak valamely objektív – az emberi tudattól független – mozzanata, a múltban létezett vagy a jelenben létező érzékelhető jelenség, állapot, esemény, történés vagy cselekvés. A vélemény ezzel szemben szubjektív kategória, valamely tényre vonatkozó állásfoglalás, értékítélet, következtetés. A tény valósága bizonyítható vagy cáfolható, ezzel szemben egy adott véleménnyel lehet azonosulni vagy attól elhatárolódni, de ahhoz a valóság kritériuma nem kapcsolható. Vitás esetben a tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolása az úgynevezett – lényegében az Emberi Jogok Európai Bíróságának már 1986-ban a Lingens kontra Ausztria ügyében^[12] hozott ítéletével kialakított és a Csánics kontra Magyarország ügyben^[13] is hivatkozott – bizonyíthatósági teszt alapján történhet, amely szerint az a közlés, amelynek valósága vagy valótlanága bizonyítható, az tényállítás, amelynek valóságtartalma pedig nem bizonyítható, az vélemény.^[14]

[22] A bírói gyakorlat számos, közérdeklődésre számot tartó esetben részletesen elemezte a tényállítás és a véleménynyilvánítás közötti különbséget. Így ha a közlést tevő a közlésben szenvedélyes, erősen túlzó, bántó kijelentéseket használ, ha az abban foglalt okfejtés nem tartalmaz – akár burkolt – tényállítást, önmagában csak véleménynyilvánításnak minősül.^[15] Következtesnek tekinthető a bírói gyakorlat abban, hogy a politikai kötődés megfogalmazása nem tekinthető tényállításnak, hanem az a közlő fél részéről – az általa ismert tényekből eredő következtetés eredményeképp megfogalmazott – vélemény.^[16] Az ironikusnak, gúnyosnak, humorosnak szánt kifejezések használata, még ha azok karakteres jellegük miatt személyeskedők és valójában nem is humorosak, csak véleménynek, de nem tényállításnak minősülnek.^[17] Ehhez kapcsolódóan a politikai nyilatkozat – a cikk szerzőjének saját álláspontja által felfokozott, túlzó hangnemben történő – bírálata véleménynek minősül és sajtóhelyreigazítási igényt nem alapoz meg.^[18] Amikor a véleményalkotás alapjaként a szerzőnek a tények szubjektív, akár szakmailag kifogásolható értékelése szolgál, nem eredményezheti a helyreigazítási kötelezettséget.^[19] A sajtóközleményben az érintett tevékenysége jogszerűnek vagy jogellenesnek minősítése önmagában véleménynyilvánításnak minősül, és nem szolgálhat sajtóhelyreigazítás alapjaként.^[20] Hasonlóan véleménynyilvánítás az újságírónak a közleményben írt következtetése a vizsgált magatartások szubjektív indítékairól, amely helyreigazításra nem ad alapot.^[21]

[23] A sajtószerv nem csak akkor tartozik felelősséggel a közleményben megjelenő tények valótlanága miatt, ha azokat mint saját álláspontját közli, hanem akkor is, ha másoktól szerzett értesülésekre hivatkozik. A sajtó a feladatainak teljesítése során természetesen számtalan alkalommal úgy tesz közléseket, hogy az információ forrását idézi, mások kijelentéseire támaszkodik, adott esetben úgy is, hogy nincs lehetősége a valóságtartalom ellenőrzésére, sőt az állításokkal éppen nem is ért egyet. A valótlan tény híresztelése is alapot ad a helyreigazítás iránti kérelem teljesítésére. Abban az esetben, ha a sajtószerv meg tudja nevezni a valótlan tényt szolgáltató személyt, a felelősség alól nem mentesülhet. A bírói gyakorlat egyértelmű abban, hogy a sajtószerv nem mentheti ki magát a helyreigazítási kötelezettség alól azzal, hogy a közölt tények „meg nem erősített információkon” alapultak.^[22] Sajtóhelyreigazítási perben a sajtószerv valótlan tényállítás híresztelése miatt a felelősségét nem háríthatja el arra való hivatkozással, hogy mástól származó információt közölt.^[23]

[24] Mindezen túl a helyreigazításra alapot ad az is, ha a sajtóközlemény nem állítja vagy híreszteli a valótlan tényeket, hanem a sérelemhez a való tény hamis színben történő feltüntetésére vezet. Ebben az esetben ugyanis a közlemény formailag éppen az ellenkezőjét kívánja megjeleníteni, mint amire a tartalma irányul. A szöveg egészének, az egyes részleteknek, a közlemény mondanivalójának

alapos és pontos elemzése alapján dönthető el, hogy a tények csoportosítása, válogatása megvalósítja-e a hamis színben történő feltüntetést vagy sem. A bírói jogfejlesztő értelmezés a közlés e tilalmazott típusához a sajtó felelőssége irányából közelít. Így megalapozza a helyreigazítási kötelezettséget az is, ha a szerkesztésbeli kiemelés, az érintett képmásának közlése, az alcím megfogalmazása lerontja az írás tényleges tartalmát és az információk ily módon történő egymás mellé helyezése, tehát az írás szerkesztése, felépítése a tények valóságot elferdítő, azt kétségessé tevő csoportosítására vezet. Ennek indoka, hogy a hiteles, gyors, pontos tájékoztatás követelménye magában foglalja azon kötelezettséget is, hogy amennyiben az ismertetett nyilatkozat a valóságnak nem felel meg, annak ellentmond, azt az újságíró az olvasók számára egyértelművé tegye, az írás ne „lebegtesse” a valótlanságot, az írás szerkesztése, felépítése ne vezessen a tények valóságot elferdítő, azt kétségessé tevő csoportosítására.^[24]

3.5. Kivételek a helyreigazítási kötelezettség alól

[25] A sajtóközleményben tett valótlán tény állítása, híresztelése és való tény hamis színben feltüntetése meghatározott esetekben a bírói gyakorlat jogfejlesztő értelmezése alapján nem váltja ki a helyreigazítási kötelezettséget. Az egyik ilyen kivétel a lényegtelen tévedés esete. A [PK 12. számú állásfoglalás](#) II. pontja szerint a helyreigazítást kérő személyének megítélése szempontjából közömbös részletek, pontatlanságok, lényegtelen tévedések nem adnak alapot helyreigazításra. A törvényi rendelkezések önmagukban nem adnak kellő alapot annak az eldöntésére, hogy milyen állítások, híresztelések tartozhatnak ebbe a kategóriába, az értelmezés a jogalkalmazás feladata. Csak az adott közlemény alapos, részletes, szövegkörnyezetben való vizsgálata teheti megalapozottá azt a bírói döntést, hogy helye van-e egyébként valótlán tényeket tartalmazó közlemény esetében a helyreigazítás iránti kérelem elutasításának azért, mert az érintett személy megítélése szempontjából a sérelmezett közlés lényegtelen volt.

[26] A másik kivétel a büntetőeljárásról való tudósítás esete. A [PK 14. számú állásfoglalás](#) II. pontja szerint nincs helye sajtóhelyreigazításnak, ha a sajtószerv valamely büntetőeljárás jogerős befejezése előtt a valóságnak megfelelően tájékoztatta olvasóit a vádirat tartalmáról, a nyilvános tárgyalásról vagy a nem jogerős büntető bírósági ítéletről. A kollégiumi állásfoglalás III. pontja alapján, ha a büntetőeljárás nem vezet elmarasztalásra, a sajtószerv az érintett személy kívánságára köteles az olvasókat erről is tudósítani. A sajtóhelyreigazítási perekben a büntetőeljárásra vonatkozó kivételt a bírói gyakorlat egyértelműen kiterjesztően értelmezi. A közönség tájékoztatáshoz való jogának az elsődlegessége alapján kizárt a jogsértés akkor, ha egyébként hatósági, bírósági eljárás iratainak a tartalmáról, az eljárásban elhangzott közlésekről, a nem végleges döntésekről a tájékoztatás hitelesen és pontosan jelenik meg. Így nem terjed ki a helyreigazítási kötelezettség a polgári, közigazgatási eljárás befejezése előtt az eljárásban megállapított tényről a valóságnak megfelelően történő tájékoztatásra;^[25] az országgyűlés, a helyi önkormányzatok, a közigazgatás országos és helyi szervei, valamint az igazságszolgáltatás szervei hatáskörébe tartozó eljárásokról, az eljárásokban beterjesztett indítványokról, javaslatokról történő tudósításra;^[26] jogszabályban szabályozott eljárási rend keretei között meghozott fegyelmi határozatról szóló tudósításra;^[27] a Gazdasági Versenyhivatal által kezdeményezett eljárásról szóló tényszerű tudósításra.^[28] Az Alkotmánybíróság legújabb gyakorlata is a kivétel kiterjesztő értelmezésének megfelelő: ennek alapján a közéleti szereplők kijelentéseit közvetítő sajtó valótlán tényállításokért való felelősségét más mérce alapján kell megítélni, mint a saját elgondolásaik és döntéseik alapján kialakított médiatartalmat; nem alapozza meg a helyreigazítást, ha a sajtószerv biztosította az ellentétes álláspontot megfogalmazók számára a válaszadás lehetőségét.^[29]

4. A sajtóhelyreigazítási per

4.1. Egyes személyiségi jogi perek

[27] A személyiségi jogi per általánosságban nem képez a polgári perrendtartásban önálló pertípust annak ellenére, hogy a jogvita tárgyát megalapozó jogviszony – elsődlegesen a jogsértés alapján érvényesíthető speciális igényekből és a pénzben kifejezhetetlen értékek jogi védelméből következően – számos sajátossággal rendelkezik. Ezek a sajátosságok eltérő megoldásokat eredményeznek – többek között – a pernyertesség-pervesztesség meghatározásában, a perköltség számításában, a kérelemhez kötöttség értelmezésében.

[28] A jogalkotó, követve a magyar perjogi hagyományokat és az [1952-es Pp.](#) szabályozási megoldását, a személyiségi jogsértésen alapuló jogvita három esetkörét találta indokoltnak különleges perként szabályozni: a sajtóhelyreigazítási pert, a képmáshoz és a hangfelvételhez való jog érvényesítése iránt indított pert („képmásper”) és a közösséghez tartozással összefüggő személyiségi jog érvényesítése iránt indított pert („gyűlöletbeszéd-per”).

4.2. A pert megelőző kötelező eljárás

[29] A sajtóhelyreigazítási per a helyreigazító közlemény közzétételére irányul. Aki a sajtóközleményben megjelent, valótlan tartalmú tényt sérelmezi, nem fordulhat közvetlenül a bírósághoz. A per megindítását ugyanis kötelezően meg kell előznie a sajtószerv felé irányuló helyreigazítási kérelem benyújtásának, amelynek eredménytelensége a feltétele a keresetlevél előterjesztésének. Az előzetes eljárás a sajtóhelyreigazítási per kötelező és mellőzhetetlen előzménye.^[30] A megelőző kérelem alapján van ugyanis a sajtószerv abban a helyzetben, hogy meggyőződhesen a kérelem alaposságáról, így mindenekelőtt arról, hogy rendelkezik-e azokkal az információkkal, amelyek alapján a perben sikerrel védekezhet. A megelőző igényérvényesítés a per megindításának eljárásjogi előfeltétele; amennyiben a felperes a keresetlevelet anélkül terjeszti elő, hogy a kötelező előzetes eljárást igénybe vette volna, a keresetlevél visszautasításának van helye a [Pp. 496. § \(1\) bekezdése](#) alapján. Egyidejűleg azonban a bíróság tájékoztatja a felperest az előzetes eljárás feltételeiről – függetlenül attól, hogy az esetek többségében már nem marad elégséges időtartam az előzetes eljárásnak a sajtóközlemény megjelenésétől számított jogvesztő harminc napos határidőben való előterjesztésére.

[30] A megelőző eljárás szabályait részben az Smtv., részben a Pp. tartalmazza. A polgári perrendtartás meghatározza, hogy a helyreigazító közlemény közzétételét ki, milyen határidőn belül, milyen tartalommal és kitől kérheti, továbbá azt is tartalmazza, hogy a kérelmet a pert megelőzően milyen feltételekkel lehet megtagadni. Ugyanakkor az [Smtv. 12. § \(2\) bekezdése](#) rendelkezik a helyreigazító közlemény közzétételének határidejéről és módjáról.

[31] A helyreigazítás iránti kérelmet a sajtószervnél – a médiaszolgáltatónál, a sajtótermék szerkesztőségénél vagy a hírügynökségnél – kell előterjeszteni. Ha az érintett nem megfelelően választja meg a kérelmezettet, az a későbbi perben a kereset elutasításához vezet – így például akkor, ha a pert megelőző helyreigazítási kérelmet még a sajtótermék kiadójánál, de a keresetet már a jogszabályi rendelkezések szerint a szerkesztőség ellen terjeszti elő. A méltányos értelmezés ebben a részben kizárt.^[31] Amennyiben a felperes a pert megelőző helyreigazítást nem a médiaszolgáltatótól, a sajtótermék szerkesztőségétől vagy a hírügynökségtől kéri, az ezt követően a megfelelő alperessel szemben előterjesztett sajtóhelyreigazítási keresetét érdemi vizsgálat nélkül el kell utasítani.^[32]

[32] Az érintett a sajtóközlemény megjelenésétől számított harminc nap alatt terjesztheti elő a helyreigazítás iránti kérelmét – amely a megjelenéstől, és nem a tudomásszerzéstől számít. A PK 13. számú állásfoglalás II. pontja értelmében sajtóhelyreigazítás elrendelése iránt csak akkor lehet pert indítani, ha a helyreigazítást kérő irat az előírt harminc napos határidőn belül megérkezik a sajtószervhez. Ha az érintett a megjelenéstől számítva hosszabb időszak múlva szerez tudomást a jogsértő közleményről, a helyreigazítás jogkövetkezményét már nem érvényesítheti, de nincs annak akadálya, hogy más személyiségi jogi következmények iránt az általános szabályok szerint pert indítson. A jogalkalmazás jogfejlesztő értelmezése szerint az internetes sajtótermék esetén nem

lehet azonosnak tekinteni a közlemény közzétételét és annak hozzáférhetőségét: a helyreigazítás iránti kérelem előterjesztésére meghatározott harminc napos törvényi határidőt abban az esetben is az internetes közlemény közzétételétől kell számítani, ha a közlemény ezt követően az olvasók számára továbbra is hozzáférhető volt.^[33] A helyreigazítási kérelem előterjesztésére nyitva álló harminc napos határidő anyagi jogi jellegű, ezért ennek elmulasztása esetén a keresetlevél visszautasításának a Pp. 176. § (1) bekezdés i) pontja alapján nincs helye. Annak következményeit, hogy határidőben történt-e a helyreigazítási kérelem előterjesztése, a bíróság az érdemi döntésében vonja le. Az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezésének és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasításának van helye, ha sajtóhelyreigazítási perben a bíróság azért szünteti meg az eljárást, mert a felperes elmulasztotta a perindítást megelőzően a helyreigazítás sajtószervnél történő előterjesztésére előírt harminc napos határidőt; ebben a kérdésben a bíróságnak érdemben, tárgyalás alapján kell állást foglalnia, mert az anyagi jog érvényesítésének feltételéről kell döntenie.^[34] Megtartottnak kell tekinteni a helyreigazító közlemény közzétételének kezdeményezésére előírt harminc napos határidőt, ha a helyreigazítás iránti kérelmet a sajtószerv címére legkésőbb a határidő utolsó napján – ajánlott küldeményként – postára adták. A határidő elmulasztása esetén nincs helye igazolásnak.

[33] A polgári perjogi szabályok meghatározzák a sajtóhelyreigazítás iránti kérelem minimális tartalmi feltételeit. A kérelemben meg kell jelölni a sérelmezett közleményt, valamint a valótlant, illetve hamis színben feltüntetett tényállításokat és feltételesen kell megjelölni az érintett által valósnak tartott tényeket – utóbbiakat azonban annak a feltételével, hogy az érintett ezek közzétételét is igényli.

[34] Az Smtv. 12. § (2) bekezdésének rendelkezései kijelölik a helyreigazító közlemény közzétételének anyagi jogi határidejét és módját akként, hogy a helyreigazító közleményt napilap, internetes sajtótermék és hírügynökség esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő öt napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lekérhető médiaszolgáltatás esetében az erre irányuló igény kézhezvételét követő nyolc napon belül a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, más időszaki lap esetében az igény kézhezvételétől számított nyolc napot követően a legközelebbi számban a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és terjedelemben, lineáris médiaszolgáltatás esetében pedig ugyancsak nyolc napon belül, a közlemény sérelmezett részéhez hasonló módon és azzal azonos napszakban kell közölni. Az igény kézhezvételétől számított törvényes határidőn belül, az ott megjelölt módon a sajtószerv köteles a helyreigazítás iránti kérelemnek eleget tenni.

[35] A sajtószerv azzal is eleget tehet helyreigazítási kötelezettségének, ha – a PK 15. számú állásfoglalás I. pontjában kifejtett jogalkalmazói értelmezésnek megfelelően – helyreigazító közleményként a jogosult által kért válaszlevelet teszi közzé. Nem tekinthető helyreigazító közleménynek, amennyiben a sajtószerv pusztán az érintett személy kifogását, ellentétes álláspontját közli. Abban az esetben, amennyiben a helyreigazító közlemény a megjelenésének körülményei alapján elveszíti tényleges helyreigazító jellegét – így amennyiben a mellékelt kommentár miatt nem állapítható meg egyértelműen, hogy a közölt tényállítások ténylegesen valótlank voltak, és ezzel szemben melyek a ténylegesen valós tények –, a sajtószerv kötelezettségének ugyancsak nem tett eleget.

[36] A sajtószerv három esetben tagadhatja meg a helyreigazító közlemény közzétételét, így elsődlegesen, ha a helyreigazítást nem az arra jogosult – tehát nem a sajtóközlemény érintettje – kérte, másodlagosan, ha a kérelem nem tartalmazza a kötelező jogszabályi elemeket (az esetleges későbbi perben mindezek nem pótolhatók), harmadlagosan, ha a kérelemben előadottak valósága nyomban megcáfolható. Az, hogy a sajtószerv alappal tagadta-e meg a pert megelőzően a helyreigazítást, a perben érdemben dönthető el.

4.3. A keresetlevél

[37] Ha a helyreigazítás közzétételére irányuló megelőző eljárás nem vezetett eredményre, az érintett az igényét sajtóhelyreigazítási perben érvényesítheti. A keresetlevelet a közlési kötelezettség utolsó napjától számított tizenöt napon belül kell benyújtani; e határidő elmulasztása esetén igazolásnak van helye.

[38] Az előzetes eljárás határidejével szemben a kereset előterjesztésének határideje már eljárásjogi jellegű, és ebben az esetben van helye igazolásnak, amennyiben a mulasztás okát és a mulasztás vétlenségét a felperes megfelelően valószínűsíteni tudja. Így például jogerős ítélet elfogadta a mulasztás igazolásának megfelelő okaként, hogy a sérelmezett cikket megjelentető napilap szerkesztősége megszűnt, de a megszűnésről történő tudomásszerzést követően az érintett a keresetet a kiadóval szemben terjesztette elő.^[35]

[39] A kereset a korábban már előterjesztett helyreigazítás iránti kérelemhez igazodik, azon nem terjeszkehdhet túl, annál bővebb nem lehet. A tartalmi változtatás tilalma következtében a sajtó csak azoknak a tényállításoknak a helyreigazítására köteles, amelyeket a jogosult a sajtóhoz elküldött nyilatkozatában megjelölt. A személyi változtatás tilalma szerint, ha a keresetlevelet nem a pert megelőzően a sajtószerivel szemben helyreigazítási kérelmet előterjesztő személy nyújtja be, a keresetet további vizsgálat nélkül el kell utasítani.

[40] A személyiségi jogokat csak személyesen lehet érvényesíteni, és e szabály a sajtóhelyreigazítási eljárásban is érvényesül. Más személyhez fűződő jogsérelem orvoslása érdekében nem vehető igénybe e jogvédelmi eszköz akkor sem, ha a jogsértés sajtó útján valósult meg.

[41] A perjogi kódex meghatározza a sajtóhelyreigazítás iránti perben előterjesztendő keresetlevél – az általános szabályokhoz képest többlet – tartalmi követelményeit és a keresetlevélhez kötelezően csatolandó okiratok körét. A keresetlevélnek tartalmaznia kell az igényelt helyreigazító közleményt, a valótlan, illetve hamis színben feltüntetett tényállításokat és azok közzétételének igénylése esetén a valósnak tartott tényeket, valamint annak előadását, hogy a felperes a helyreigazítást törvényes határidőben igényelte az alperestől. Vita esetén a felperesnek kell bizonyítania a helyreigazítás törvényes határidőben történő igénylését és a sérelmezett sajtóközlemény tartalmát. Ehhez igazodóan a keresetlevélhez csatolni kell az arra vonatkozó igazolást, hogy a felperes a helyreigazítást törvényes határidőben igényelte az alperestől és a kifogásolt közleményt tartalmazó sajtóterméket, ha az rendelkezésre áll.

[42] A sajtóhelyreigazítási per az egyetlen olyan eszköz, amely által a sérelmezett sajtóközlemény helyreigazítása kérhető, de ebben a perben más kereseti kérelem nem terjeszthető elő. A helyreigazításra irányuló keresetet a jogintézmény lényegénél fogva más keresettel összekapcsolni vagy egyesíteni nem lehet. A sajtóhelyreigazításra irányuló eljárásban egyetlen kérelem terjeszthető elő: a sérelmezett közlemény helyreigazítása iránti kérelem, más kérelem – akár a jogsértés megtörténtének megállapítása, akár elégtétel adása, akár a további jogsértéstől eltiltás, akár sérelemdíj fizetésére kötelezés iránti kérelem – kizárt; ugyanakkor a helyreigazítás iránti kérelmet más, a sajtószerivel szembeni eljárásban (így személyiségi jogi perben) nem lehet érvényesíteni. A helyreigazítás lényege a korrekció, azon nem mutathat túl, ebből következik az is, hogy sajtóhelyreigazítás címén a sajtóközlemény kiegészítését nem lehet kérni.^[36] A bírói gyakorlat egyértelmű abban, hogy a keresetek összekapcsolásának a tilalma nem csupán azt jelenti, hogy a helyreigazítás iránti kereset nem kapcsolható össze más keresetekkel, hanem általában zárja ki a tárgyi és az alanyi keresethalmazat előterjesztésének a lehetőségét. Főszabályként tehát a felperes a sajtóban megjelent és általa sérelmesnek tartott kijelentésekkel kapcsolatban egy perben egy alperes ellen egy kereseti kérelmet terjeszthet elő. Ehhez képest azonban az ítélkezési gyakorlat valamennyi keresethalmazat-típus tekintetében kivételes szabályokat alakított ki. Az alanyi keresethalmazat körében megengedhetőnek tartja a szerkesztőség mellett a kiadó perben állását. A tárgyi keresethalmazatot pedig nem tartja kizártnak olyan esetben, amikor a nyomtatott és az internetes sajtótermékben azonos szövegű vagy különböző időpontokban azonos szövegű írás jelenik meg, a kiadó és a hírportál üzemeltetője is azonos. Az egy tartalmi egységnek minősül

közleményen belül lehetséges továbbá több kijelentés helyreigazítására irányuló kereset egy keresetlevélben történő előterjesztése. A kiterjesztő értelmezés azonban nem tágítható annyira, hogy azzal a sajtóhelyreigazítás különleges jogvédelmi célja sérüljön. Így ha a keresetlevélben sérelmezett közlések ugyanazon a hírportálon, de különböző cikkekben jelentek meg, amelyeknek a témája ugyan hasonló, de a megjelent írások sem tartalmukban, sem szövegezésükben nem egyeznek, ekként mindkét cikk külön-külön elemzést kíván, akkor az a kereset más keresettel való összekapcsolásának tilalmába ütközik.^[37]

[43] A keresetlevelet a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz kell benyújtani: az általános szabályok alapján a per tárgyalása a törvényszék hatáskörébe tartozik. A perre a jogszabály egyben kizárólagos illetékességi rendelkezést határoz meg: annak a törvényszéknek van illetékessége, amelynek területén az alperes székhelye, illetve lakóhelye található.

4.4. Az időszerűség a sajtóhelyreigazítási perben

[44] A jogvita természete eleve megköveteli a jogalkalmazó szerv gyorsaságát, mivel ellenkező esetben igen jelentős sérelmet szenvedne az érdek, amelynek megsértése megalapozta a bírósághoz fordulást. A sajtóhelyreigazítás értelmét veszti, ha a közlemény megjelenésétől számított hosszú idő elteltével kötelezi a bíróság a sajtószervet helyreigazító közlemény közzétételére, amikor az idő múlása az emlékezet csökkenését is eredményezi. A Pp. ezért általános jelleggel kimondja, hogy a bíróságnak a per minden szakaszában – beleértve a felülvizsgálati eljárást is – soron kívül kell eljárnia, tehát a rövid eljárási határidők betartásán túl az ügyet minden mást megelőzően kell intéznie. Ugyanakkor a haladéktalan ügyintézés a rövid eljárási határidőkre, a bizonyítás korlátozottságára és az egyes eljárási cselekmények kizárására vonatkozó tételes rendelkezések is elősegítik: a sajtóhelyreigazítás azonnali, gyors jogvédelmi igényéből eredő sajátosságokra tekintettel a speciális szabályok a per minél hatékonyabb és gyorsabb lefolytatását segítik elő.^[38]

[45] A bíróság soron kívüli eljárása indokolja azon intézmények kizárását vagy korlátozását, amelyek a gyors jogvédelem ellen hathatnak, a helyreigazítás céljával ellentétesek. Ezért nincs helye – a keresetindítási határidő mulasztásának orvoslása kivételével – igazolásnak, viszontkeresetnek, a [121. § \(1\) bekezdés a\) pontja](#) szerint a felek megegyezésén alapuló és a jogszabályhely [b\) pontja](#) szerint az érdemi tárgyalás elmulasztásán alapuló szünetelésnek azzal, hogy egyéb esetekben a szünetelés időtartama egy hónap. Nincs helye továbbá felfüggesztésnek, bírósági meghagyás kibocsátásának, keresetkiterjesztésnek, kereset- és ellenkérelem-változtatásnak, valamint beavatkozásnak. Az eljárás soronkívülségének a következménye, hogy nincs helye ideiglenes intézkedés elrendelésének. Értelemszerűen nem hozható a sajtóhelyreigazítási perben részítélet vagy közbenső ítélet, nem terjeszthető elő megállapítás iránti kereset.

4.5. A perfelvétel szabályai

[46] Mivel a sajtóhelyreigazítás a nyilvánosság előtti sérelem azonnali korrigálásának kiemelkedő gyorsaságot igénylő jogvédelmi eszköze, ezért a Pp. az osztott perszerkezetet az általános szabályokhoz képest ennek a jogalkotói célnak a figyelembevételével a per sajátosságaihoz igazította. A sajtóhelyreigazítási per gyors lefolytatásával ellentétes lenne az alperes az általános perfelvételi rend szerinti, a keresetre 45 napos határidővel írásbeli ellenkérelem előadásának kötelezettsége, és ezt követően perfelvételi tárgyalás kitűzése vagy további írásbeli perfelvétel elrendelése. Ezzel szemben a perfelvételre alkalmas keresetlevél alapján a bíróságnak legkésőbb a keresetlevél előterjesztésétől számított tizenötödik napra, legalább három napos tárgyalási időközzel ki kell tűznie a perfelvételi tárgyalást. Az alperes nem hivatkozhat a perben arra, hogy az ellenkérelem előterjesztésére rövid a rendelkezésére álló időkeret, mert a felperes álláspontját már a sajtószerv előtti előzetes eljárásban megismerhette, és a keresetet a perben nem lehet megváltoztatni. A kereset – a perfelvételi tárgyalás kitűzése melletti – közlésével egyidejűleg fel kell

hívni a feleket, hogy az ügyre vonatkozó valamennyi okiratot és egyéb bizonyítási eszközt a tárgyalásra hozzák magukkal, az alperest pedig ezen felül arra is, hogy a keresetre a tárgyalás előtt legkésőbb három nappal vagy a tárgyaláson adja elő ellenkérelmét.

[47] Az alperes választhat: vagy a tárgyaláson szóban, vagy pedig legkésőbb a perfelvételi tárgyalás határnapját megelőző három nappal korábban írásban adja elő az ellenkérelmét, utóbbi esetben azzal a feltétellel, hogy azt egyidejűleg ajánlott elsőbbségi postai küldeményként a felperesnek is megküldi, és ennek tényét igazolja. Hatálytalan az alperesi ellenkérelem akkor, ha nem az előző feltételek teljesítésével terjesztik elő – így ha az alperes a perfelvételi tárgyalás határnapját megelőző három napon belül terjeszti elő és/vagy az ellenkérelmet egyidejűleg nem küldi meg a felperes részére ajánlott elsőbbségi postai küldeményként.

[48] Kizárt a sajtóhelyreigazítási perben bírósági meghagyás kibocsátása, speciális a jogkövetkezménye az ellenkérelem elmaradásának. Ha a perfelvételi tárgyalást az alperes elmulasztotta és írásbeli védekezést sem terjesztett elő, a bíróság a perfelvétel lezárását követően ítéletével marasztalja az alperest azon az alapon, hogy a keresetet nem vitatottnak tekinti. Nem alkalmazható ez a következmény, ha egyébként az eljárás megszüntetésének lenne helye – így ha a perfelvételi tárgyalást valamennyi fél elmulasztotta, vagy a felperes mulasztotta el és a jelen lévő alperes nem kérte annak megtartását.

[49] A jogalkalmazás jogfejlesztő értelmezését igényelte, hogy amennyiben a kereset nyilvánvalóan alaptalan, úgy kizárólag az előző mulasztáson alapuló, a keresetnek helyt adó ítéletnek van-e helye, vagy ennek ellenére hozható a keresetet elutasító ítélet. A bíróságokra nem kötelező kollégiumvezetői szakmai konzultáció azt a többségi álláspontot alakította ki, hogy ha a sajtóhelyreigazítási perben az alperes nem terjeszt elő írásbeli ellenkérelmet és szóban sem terjeszti elő érdemi védekezését, de a felperes olyan tényekre alapítja a keresetét, amelyekkel kapcsolatban a bíróságnak kételye merül fel, és a felperes e tényállítását a [Pp. 237. §-a](#) szerinti anyagi pervezetés ellenére fenntartja, úgy lehetséges a kereset elutasítása annak ellenére, hogy azt a [Pp. 497. § \(4\) bekezdése](#) alapján az alperes által nem vitatottnak kell tekinteni.^[39]

[50] Korlátozza a törvény a sajtóhelyreigazítási perben a perfelvételi tárgyalás elhalaszthatóságát, amelynek kizárólag akkor lehet helye, ha a perfelvétel lezárásának elháríthatatlan eljárásjogi akadálya vagy a bíróság, illetve a fél körülményeiben, működésében rejlő objektív akadály van. Nincs helye tehát azon az alapon a perfelvételi tárgyalás elhalasztásának, hogy a fél a perfelvételi nyilatkozatát a tárgyaláson önhibáján kívüli okból nem tudná teljeskörűen megtenni, vagy a felek bármelyike az írásban előzőleg megtett nyilatkozatát megváltoztatta. További gyorsító szabály, hogy ilyenkor a folytatólagos perfelvételi tárgyalás időpontját tizenöt napon belüli határnapra kell kitűzni.

4.6. Az érdemi tárgyalás és a bizonyítás szabályai

[51] Az általános szabályoktól eltérően a sajtóhelyreigazítási perben kötelező a perfelvételi tárgyalás lezárása után az érdemi tárgyalás azonnali megkezdése, amely szabály alkalmas az osztott perszerkezet fenntartása mellett arra, hogy rendeltetésének megfelelően az érintett minél hamarabb objektív jogvédelemben részesülhessen.

[52] Az érdemi tárgyalás elhalasztására is csak kivételesen és legfeljebb tizenöt napos határidővel kerülhet sor. Az érdemi tárgyalás kizárólag a további bizonyítás érdekében halasztható el két okból. Egyrészt akkor, ha ezt bármely fél kéri és ezzel együtt a már feltárt bizonyítékokkal vagy egyéb módon valószínűsíti, hogy az általa felajánlott bizonyítás alkalmas és eredményes lehet a keresetben, illetve a védekezésben előadottak igazolására vagy cáfolatára. Másrészt akkor, ha az elrendelt bizonyítás lefolytatásának a fél körülményein kívül eső akadálya van, például tanú meg nem jelenése, megkeresés nem teljesítése – ebben az esetben viszont csak azzal a feltétellel, hogy a bizonyítást indítványozó jelen lévő fél továbbra is kéri a bizonyítás lefolytatását; ha azonban a bizonyítást indítványozó fél nincs jelen a tárgyaláson, nem lehet helye ebből az okból – a

nyilatkozatának beszerzése érdekében sem – a tárgyalás elhalasztásának. Minden más esetben a per egyetlen – egyben perfelvételi, egyben érdemi – tárgyalásán rendelkezésre álló bizonyítékok alapján hozható érdemi döntés.

[53] A szűk körben megtartható folytatólagos érdemi tárgyaláson a mulasztás következményei részben alakulnak eltérően az általános rendelkezésektől: ha a folytatólagos érdemi tárgyalást valamennyi fél elmulasztja, vagy a tárgyalást el nem mulasztó fél a tárgyalás megtartását nem kéri, és a mulasztó fél egyik esetben sem kérte előzőleg a tárgyalás távollétében történő megtartását, az eljárás nem szünetel, hanem a bíróság az eljárást hivatalból megszünteti.

[54] A bizonyítás a sajtóhelyreigazítási perben az általános szabályoktól eltérően alakul. A PK 14. számú állásfoglalás I. pontja kifejezetten kimondja, hogy a sajtóközlemény kifogásolt tényállításának valóságát a sajtószerv köteles bizonyítani. A jogvita kereteinek a meghatározása után a bizonyítást azonnal és korlátozott keretek között kell lefolytatni: bizonyítás felvételének csak olyan bizonyítékokra vonatkozóan van helye, amelyek a tárgyaláson rendelkezésre állnak, vagy amelyeket a felek legkésőbb a perfelvételt lezáró végzés meghozataláig felajánlottak, és utólagos bizonyítás sem foganatosítható. A bizonyítás perben korlátozottsága a kötelező előzetes eljárásban a sajtószerv felelősségét erősíti: ha ugyanis nem rendelkezik azokkal a bizonyítékokkal, amelyekkel a sajtóközlemény vitatott tényállításainak a valóságát igazolni tudja, ezek beszerzésére a perben határidő a részére nem biztosítható. A bizonyítási érdek általános szabályából következően a sajtóközlemény vitatott tényállításának valóságát a perben a sajtószerv köteles bizonyítani akkor is, ha átveszi más személy vagy szerv nyilatkozatait. A sajtóhelyreigazítási perben szűk körű, csak a polgári perrendtartási szabályok által lehetővé tett bizonyításra kerülhet sor. A sajtóhelyreigazítási perekre vonatkozó speciális eljárási szabályok csak a bizonyítékok előterjesztésének időtartamát korlátozzák, nem változtatják meg azonban a tényállás szabad megállapításának elvét, amelyből következően nincs törvényi akadálya a sérelmezett sajtóközlemény szerzője tanúként történő meghallgatásának, és a tanúvallomás, valamint a per rendelkezésre álló más bizonyítékai összevetésével lehet abban állást foglalni, hogy a sajtószerv a valóság bizonyítására vonatkozó kötelezettségének eleget tett-e.^[40] Érdemes hangsúlyozni, hogy szükségtelen – ezért mellőzendő – a tanúbizonyítás elrendelése, ha az indítvány a tanú következtetésére, és nem a tényállítására vonatkozik.^[41]

4.7. Ítélet a sajtóhelyreigazítási perben

[55] A PK 15. számú kollégiumi állásfoglalás I. pontja értelmében, ha a bíróság a keresetnek helyt ad, határozatában – a kérelem és az ellenkérelem korlátai között – belátása szerint állapítja meg a helyreigazítás szövegét, és ennek közlésére az alperest határidő tűzésével kötelezi. A törvény a keresetnek helyt adó ítélet esetén csak arról rendelkezik, hogy a bíróságnak az ítéletben meg kell határoznia a közzététel módját és határidejét, valamint a helyreigazító közlemény szövegét, de annak részleteit a bírói gyakorlathoz igazodóan a bíróság mérlegelésére bízta. Figyelemmel kell arra is lenni, hogy az általános perjogi szabályokból következő kérelemhez kötöttség a sajtóhelyreigazítási perekben is irányadó. A bíróság által meghatározott helyreigazító közlemény akkor töltheti be törvényi célját, ha a szükséges terjedelemben tartalmazza a valóságot sértő és a való tényeket; ezen felül sem tartalmában, sem terjedelmében nem lépheti túl a való tény kifejezésre juttatása körében a helyreigazításhoz szükséges mértéket. A kérelemhez kötöttséget azonban nem lehet szigorúan értelmezni: a kérelem lényegéhez igazodóan a bíróság belátása szerint határozhatja meg a helyreigazítás tartalmát és szövegét, amely során a helyreigazítás szövege nem alakítható úgy, hogy ezáltal a tartalma elveszítse helyreigazító jellegét.

[56] A sajtóhelyreigazításra vonatkozó törvényi szabályok nem tartalmazzak arra vonatkozó rendelkezést, hogy az internetes sajtótermékekben mennyi ideig kötelező az elrendelt sajtóhelyreigazítás közzététele. A helyreigazító közlemény közzététele teljesítési határidejének és a közzététel módjának alkalmazkodnia kell az internetes közlés sajátosságaihoz. A bírói gyakorlat

jellemzően azt a megoldást alkalmazza, hogy amennyiben a sérelmezett közlés már nem elérhető, akkor viszonylag hosszabb ideig legyen biztosított a helyreigazító közlemény közzététele, amennyiben pedig a sérelmezett közlés továbbra is megtalálható, akkor egészen annak elérhetőségéig a sajtószervnek a helyreigazító közleményt is meg kell jelenítenie.^[42]

[57] A bírói gyakorlat jogfejlesztő értelmezését vette át a perjogi előírás, amely szerint, ha a sajtószervnek nincs perbeli jogképessége – azaz a sajtótermék szerkesztősége ellen indított perben –, a perköltség (az állam által előlegezett költség, a le nem rótt illeték) megfizetésére a sajtótermékért szerkesztői felelősséget viselő természetes vagy jogi személyt kell kötelezni. A sajtótermék szerkesztősége nem rendelkezik perbeli jogképességgel, ebből következően – annak végrehajthatatlansága folytán – nem kötelezhető pénzösszeg fizetésére, marasztalására csak a helyreigazítási kötelezettség tekintetében kerülhet sor.

[58] Jogértelmezési kérdést igényelt, hogy szükséges-e a sajtószerv perbeli jogképességének a hiányában, perköltség igény esetén a sajtótermékért szerkesztői felelősséget viselő személy alperesként való perben állása; illetve vele szemben milyen kereseti kérelmet kell előterjeszteni. A Pécsi Ítéletábrá jogerős végzésében úgy foglalt állást – amely jogértelmezést utóbb a bíróságokra nem kötelező kollégiumvezetői szakmai konzultáció is megerősített –, miszerint az ugyan kétségtelen, hogy a törvény nem írja elő, hogy a sajtótermék kiadójának perben kell állnia, de nem is zárja ki; ha pedig a törvény kifejezetten megjelöli egy adott típusú perben a másik félle szemben érvényesíthető perbeli követelést, akkor a keresetlevélben az ennek megfelelően meghatározott igénynek teljes kereseti kérelemnek kell minősülnie. Ebből következően, ha a sajtószervvel együtt alperesként perbe állított sajtótermékért szerkesztői felelősséget viselő személlyel szemben a felperes kizárólag perköltség igényt érvényesít, a keresetlevél nem utasítható vissza.^[43]

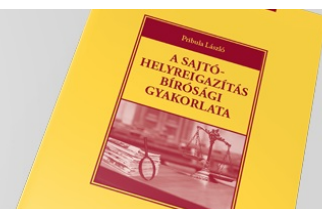
[59] A per befejezését gyorsító eljárási célok az ítélet írásba foglalása és kézbesítése során is érvényesülnek, így az ítéletet annak meghozatalától és kihirdetésétől számított tizenöt napon belül kell írásba foglalni, az ítélet meghozatala és kihirdetése pedig nem harminc, hanem legfeljebb tizenöt napra halasztható el.

4.8. Perorvoslatok

[60] A másodfokú sajtóhelyreigazítási peres eljárásban érvényesülő egyes határidőket a törvény lerövidíti, így azt mondja ki, hogy a másodfokú bíróság a fellebbezést legkésőbb az iratok beérkezésétől számított tizenöt napon belül köteles tárgyalni; a fellebbező fél ellenfele a fellebbezés kézbesítésétől számított három napon belül kérheti tárgyalás tartását, és öt napon belül köteles írásban előterjeszteni a fellebbezési ellenkérelmet és az esetleges csatlakozó fellebbezést. Mindezekon felül a fellebbezési eljárásra a [Pp. XII. fejezetének](#) az általános szabályai irányadók.

[61] A rendkívüli perorvoslat annyiban korlátozott, hogy a sajtóhelyreigazítási perben hozott ítélet ellen perújításnak nincs helye. A felülvizsgálati kérelem előterjesztése nem kizárt, és a felülvizsgálati eljárásra csak egyetlen speciális szabály – mely szerint a Kúria a felülvizsgálati kérelmet legkésőbb az iratok beérkezésétől számított hatvan napon belül köteles elbírálni – vonatkozik.

A SAJTÓ-HELYREIGAZÍTÁS BÍRÓSÁGI GYAKORLATA

5. JEGYZETEK

- [1] BÖSZÖRMÉNYINÉ KOVÁCS Katalin: „Egyes személyiségi jogok érvényesítése iránt indított perek” in VARGA István (szerk.): *A polgári perrendtartás és a kapcsolódó jogszabályok kommentárja*, Budapest, HVG-ORAC, 2018, 1882.
- [2] PRIBULA László: „Vélemény vagy tényállítás?” *Pro Futuro* 2015/1, 49.
- [3] [BH 2000. 299.](#)
- [4] Pécsi Ítéltábla [Pf.III.20.098/2014/4.](#)
- [5] Fővárosi Ítéltábla [2.Pf.20.721/2013/3.](#)
- [6] [36/1994. \(VI. 24.\) AB határozat.](#)
- [7] Fővárosi Ítéltábla 32.Pkf.25.003/2017/2., közzétéve: BDT 2018. 3898.
- [8] Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.186/2021/7., közzétéve: BDT 2021. 4380.
- [9] Kúria [Pfv.IV.20.642/2014/6.](#)
- [10] Kúria [Pfv.IV.20.807/2008/3.](#)
- [11] PETRIK Ferenc: *A személyiség jogi védelme, a sajtó-helyreigazítás*, Budapest, HVG-ORAC, 2001, 256.
- [12] *Lingens v Austria*, Judgement of 8 July 1986, no. 9815/82.
- [13] *Csánics v Hungary*, Judgement of 20 January 2009, no. 12188/06.
- [14] Szegedi Ítéltábla [Pf.II.20.746/2010/2.](#)
- [15] Fővárosi Ítéltábla [2.Pf.21.092/2010/7.](#)
- [16] Fővárosi Ítéltábla [2.Pf.21.206/2008/5.](#)
- [17] Fővárosi Ítéltábla [2.Pf.20.135/2010/10.](#)
- [18] Kúria [Pfv.IV.21.219/2014/5.](#)
- [19] Fővárosi Ítéltábla [2.Pf.21.976/2008/4.](#)
- [20] Győri Ítéltábla [Pf.I.20.130/2013/3.](#)
- [21] Fővárosi Ítéltábla [2.Pf.21.252/2012/3.](#)
- [22] Debreceni Ítéltábla [Pf.II.20.526/2008/3.](#)
- [23] Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.100/2019., közzétéve: [BDT 2020. 4129.](#)
- [24] Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.059/2022/3., közzétéve: [BDT 2022. 4518.](#)
- [25] [BH 2004. 273.](#)
- [26] [EBH 2001. 407.](#)
- [27] [BH 2002. 432.](#)
- [28] Fővárosi Ítéltábla [2.Pf.20.236/2012/5.](#)
- [29] [34/2017. \(XII. 11.\) AB határozat](#), [3217/2020. \(VI. 19.\) AB határozat.](#)
- [30] NAGY Adrienn: „Egyes személyiségi jogok érvényesítése iránt indított perek” in WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Kommentár a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvényhez*, Budapest, Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., 2017, 803.
- [31] Szegedi Ítéltábla [Pf.II.20.736/2009/3.](#)
- [32] Győri Ítéltábla [Pf.I.20.281/2013/3.](#)
- [33] Pécsi Ítéltábla [Pf.III.20.816/2012/4.](#)

- [34] Fővárosi Ítéltábla 32.Pkf.25.318/2019/4., közzétéve: BDT 2019. 4053.
- [35] Szegedi Ítéltábla [Pf.II.20.116/2008/4.](#)
- [36] [BH 1989. 316.](#)
- [37] Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.655/2020/5., közzétéve: BDT 2022. 4456.
- [38] PRIBULA László: „Egyes személyiségi jogok érvényesítése iránt indított perek” in WOPERA Zsuzsa (szerk.): *Kommentár a polgári perrendtartáshoz*, Budapest, Wolters Kluwer Hungary, 2019, 1195.
- [39] [Civilisztikai Kollégiumvezetők 2017. november 20–21. napi Országos Tanácskozásának](#) 56. számú állásfoglalása.
- [40] Fővárosi Ítéltábla [2.Pf.21.414/2013/3.](#)
- [41] Szegedi Ítéltábla Pf.I.20.100/2019., közzétéve: [BDT 2020. 4129.](#)
- [42] Fővárosi Ítéltábla [2.Pf.21.780/2012/4.](#)
- [43] Pécsi Ítéltábla Pkf.III.25.208/2018/4., [Civilisztikai Kollégiumvezetők 2018. november 19–21. napi Országos Tanácskozásának](#) 48. számú állásfoglalása.